

Napływ uchodźców z Ukrainy - badania Narodowego Banku Polskiego jako odpowiedź na zapotrzebowanie na wiarygodne dane statystyczne

Grzegorz Dobroczek, Iza Chmielewska-Kalińska

Warszawa, 03.07.2023

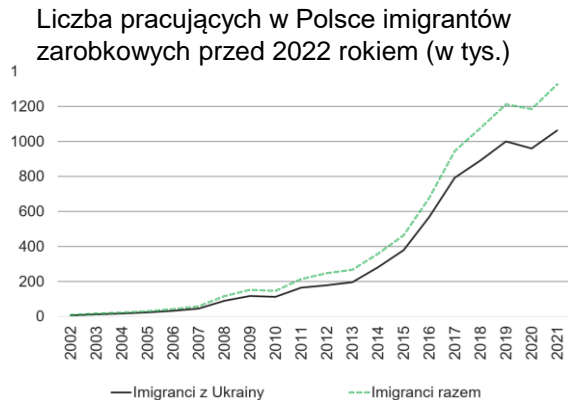

Plan prezentacji

- **Napływ uchodźców**
- **Badania ankietowe uchodźców prowadzone przez NBP**
- **Wybrane wyniki badań ankietowych uchodźców**

Napływ imigrantów z Ukrainy

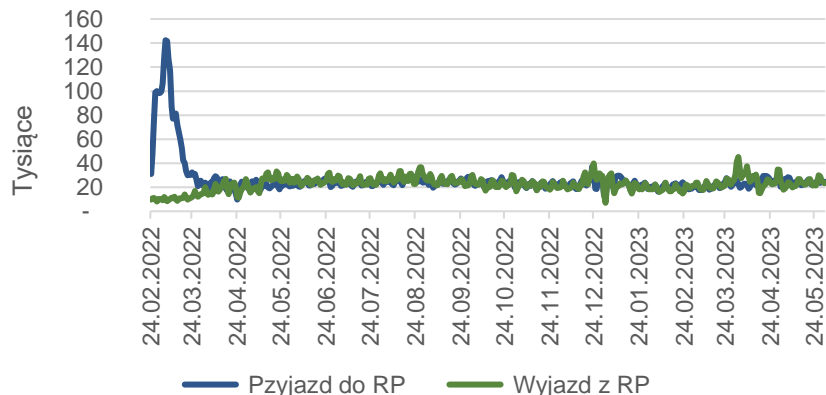
- Liczba imigrantów zarobkowych z Ukrainy, ale także Białorusi i z innych kierunków wzrastała w Polsce już od ponad dekady
- Do 2019 roku dominacja krótkoterminowych pobytów.
- COVID-19 i zmiany w przepisach zachęciły część wcześniejszych imigrantów do pozostawania w Polsce dłużej

Źródło: [NBP. Projekcja inflacji i wzrostu gospodarczego Narodowego Banku Polskiego na podstawie modelu NECMOD – listopad 2021. Warszawa](#)

- Wybuch pełnoskalowej wojny 24.02.2022 r. spowodował gwałtowny napływ migrantów przymusowych skumulowany w pierwszych dwóch miesiącach.

Osoby odprawione na odcinku granicy PL-UA w okresie 24.02.2022-31.05.2023

Źródło: Straż Graniczna

Wyzwania

➤ Liczba uchodźców

Dane Straży Granicznej a tranzyt do innych państw

Napływ z innych państw

Odływ na Ukrainę

➤ Kwestia rezydencji

Nieprzewidywalna długość wojny

Brak informacji o dalszych planach pobytu w Polsce
czy też planach wyjazdu do innych krajów

➤ Lista komponentów bilansu płatniczego

jest zależna od przyjętego założenia co do rezydencji
uchodźców

- Kwestia spójności z innymi statystykami makroekonomicznymi
- Źródła danych
Niedostępne lub dostępna ze znaczącym opóźnieniem

Kontekst badań:

- W Polsce po wybuchu wojny w Ukrainie funkcjonują **dwie liczne grupy imigrantów z Ukrainy** – uchodźcy wojenni oraz imigranci ekonomiczni, którzy byli tu już przed wybuchem wojny
- **COVID-19 oraz wybuch wojny na Ukrainie spowodowały zmianę regulacji prawnych** dotyczących legalizacji pobytu i pracy osób przebywających w Polsce przed wojną

Działania podjęte przez NBP

- **Szybkie badanie** uchodźców przeprowadzone przez Oddziały Okręgowe NBP (maj 2022)
- **Planowane badanie (listopad 2022)** wśród migrantów przedwojennych, jak i uchodźców
- Maj 2023 – rozpoczęcie kolejnej tury badawczej

➤ **Organizacja:**

- Badanie uchodźców zrealizowane zostało w maju 2022r. na próbie 3165 uchodźców
- Badanie ogółu imigrantów zrealizowane w okresie IX-XI 2022 r. na próbie 3934 imigrantów

➤ **Kwestionariusz:** krótkie kwestionariusze w języku ukraińskim, polskim i rosyjskim

➤ **Próba:** badanie w okresie IX-XI 2022 r. objęło osoby w 16 miastach wojewódzkich w Polsce oraz w mniejszych miejscowościach – reprezentacja także sytuacji w mniejszych miejscowościach

➤ **Ważenie wyników:** wyniki ogólnopolskie wymagają stosowania wag ze względu na różnice w proporcjach w dostępnych danych o uchodźcach oraz zrealizowanej próbie

Cele badań ankietowych imigrantów realizowanych przez NBP

- **Cel:** informacje z pierwszej ręki dotyczące tematów ważnych dla statystyk bilansu płatniczego – głównie rezydencji uchodźców.
- **Diagnoza sytuacji uchodźców wojennych** (rynek pracy, źródła utrzymania, przekazy pieniężne) kilka miesięcy po wybuchu wojny
- **Ocena bieżącej sytuacji imigrantów przedwojennych** w Polsce, populacji trudniej mierzalnej
- Różnice i podobieństwa migrantów przed- i powojennych.
- **Zmiany aktywności ekonomicznej ogółu imigrantów z Ukrainy w Polsce** a nie tylko uchodźców
- Aktualne **wzorce przekazów pieniężnych**

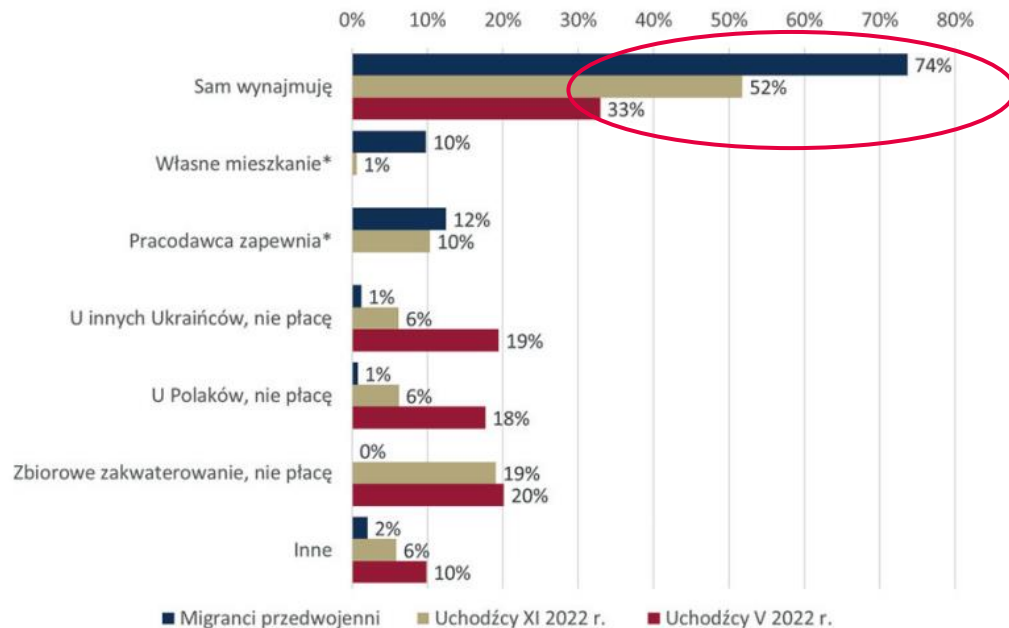
Zakwaterowanie – różnice pomiędzy uchodźcami i wcześniejszymi imigrantami

Rysunek 8. Miejsca zakwaterowania różnych grup migrantów

[NBP\(2023\) „Sytuacja życiowa i ekonomiczna migrantów z Ukrainy w Polsce – wpływ pandemii i wojny na charakter migracji w Polsce. Raport z badania ankietowego”](#)

Ważne obserwacje:

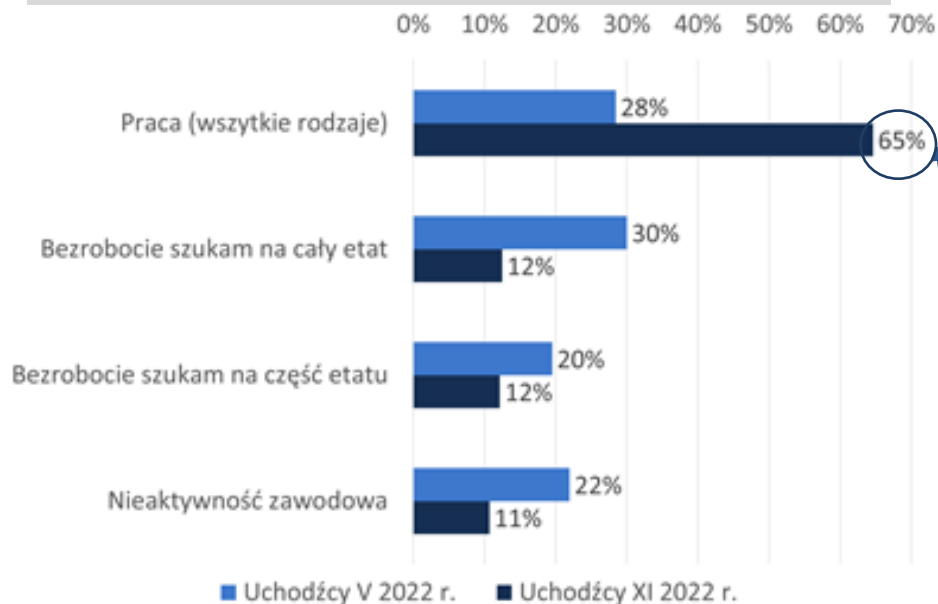
→ szybkie przejście uchodźców na „własne utrzymanie”
 → wciąż ok. 20% korzystało ze zbiorowych form zakwaterowania
 → dobra sytuacja wcześniejszych imigrantów

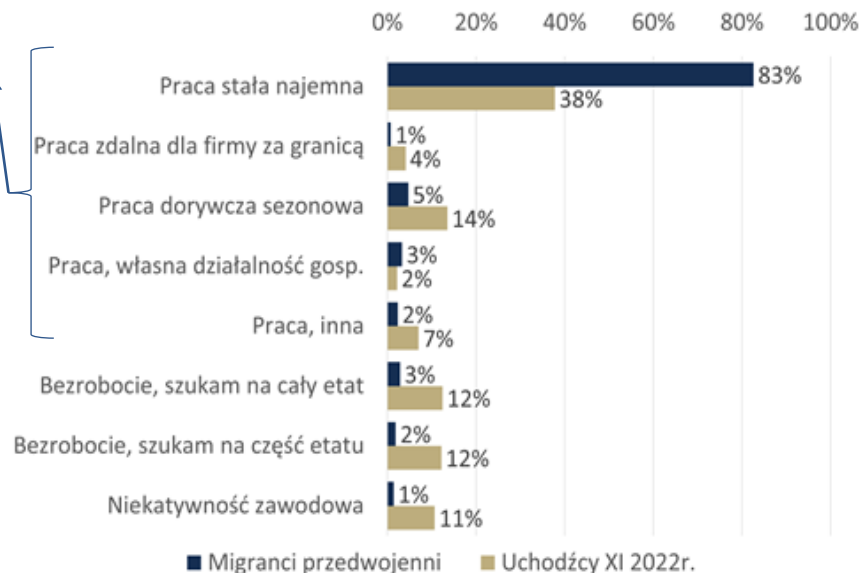
*w badaniu przeprowadzonym w V 2022 r. wśród uchodźców nie uwzględniono odpowiedzi „własne mieszkanie” oraz „pracodawca zapewnia” w kafeterii.

Uchodźcy z Ukrainy coraz częściej pracują, choć rzadziej i mniej stabilnie niż migranci przedwojenni

Aktywność zawodowa uchodźców V a XI 2022r:

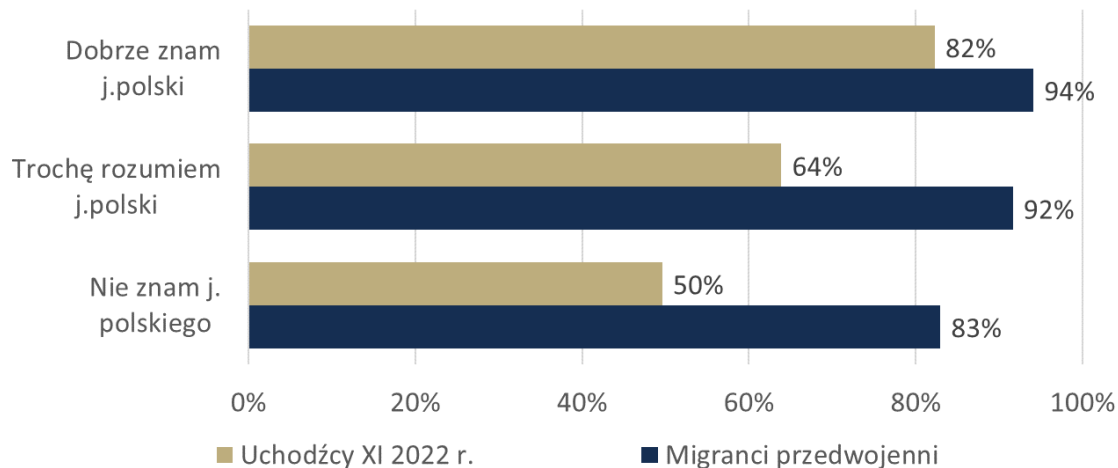

Aktywność zawodowa uchodźców a imigrantów przedwojennych:

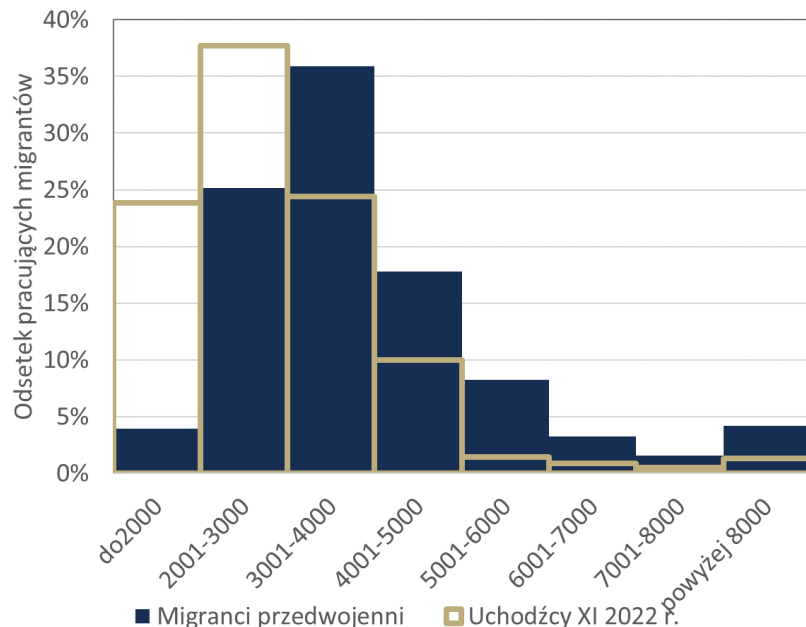
Stopień znajomości j. polskiego ma zasadnicze znaczenie dla aktywności zawodowej imigrantów. Zwłaszcza uchodźców.

Aktywność zawodowa a poziom znajomości j. polskiego

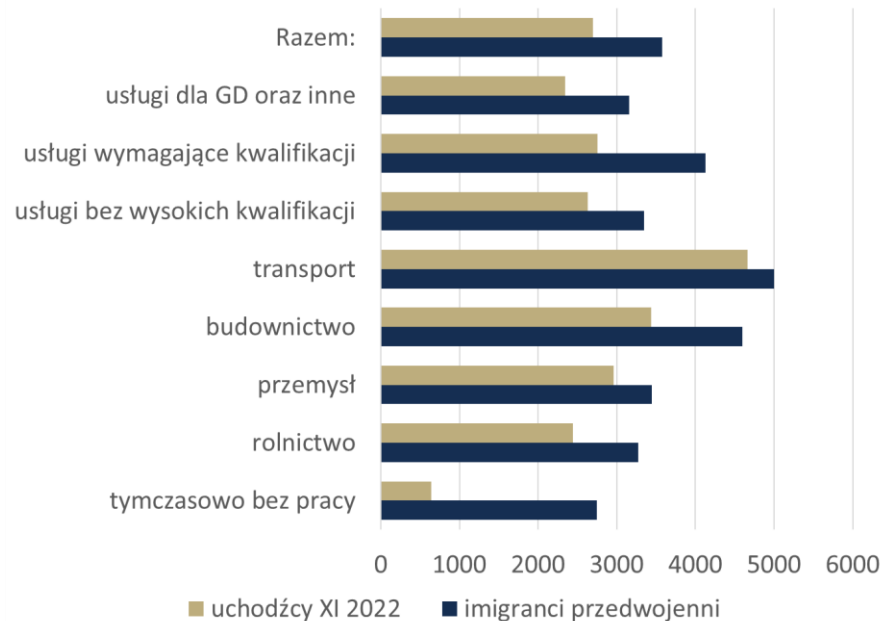

Duży odsetek uchodźców pracował na część etatu i słabiej opłacanych zawodach. Najlepiej opłacane były prace w transporcie i budownictwie.

Wynagrodzenia imigrantów:

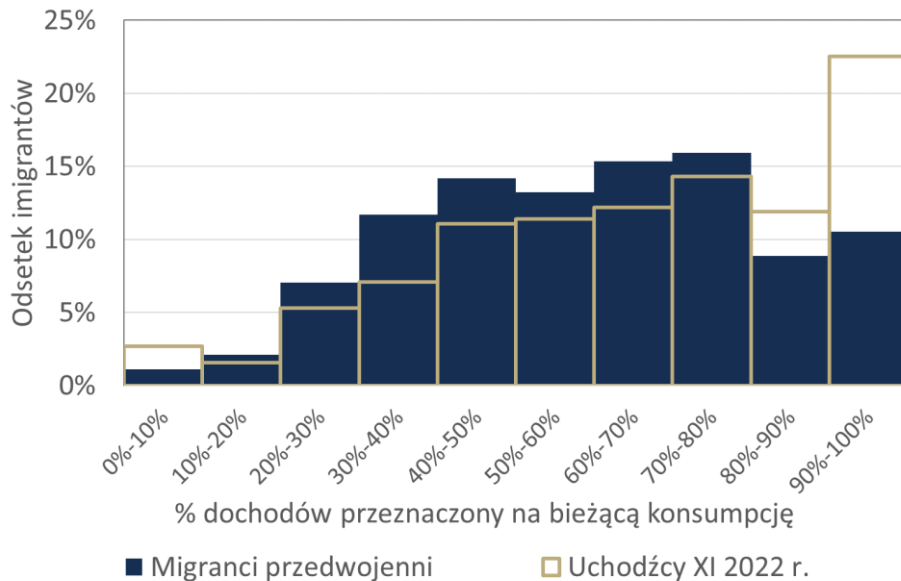

Wynagrodzenia a sektor zatrudnienia:

Większa samodzielność ekonomiczną. Wciąż jednak ok. 20% żyje „z dnia na dzień”

Udział dochodów wydawanych na bieżąco.

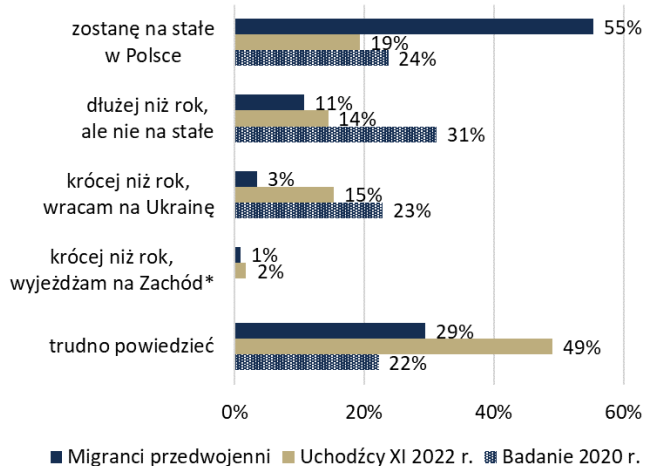

Ważne obserwacje:

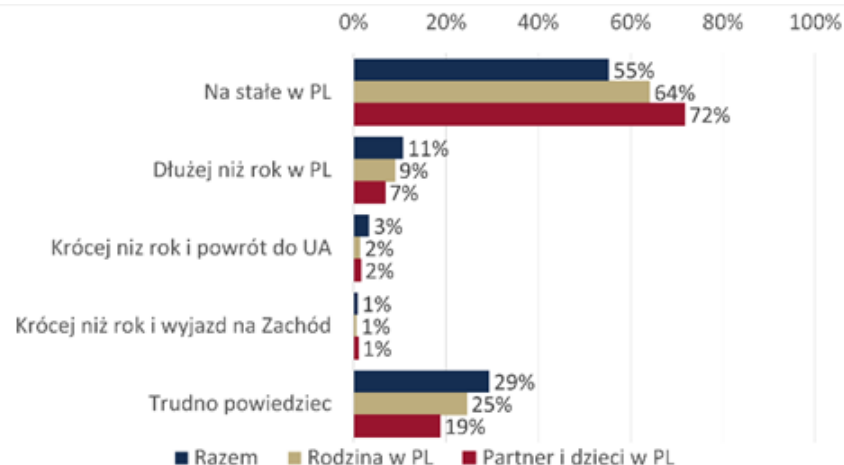
- rośnie samodzielność ekonomiczna uchodźców
- jest ona jednak niższa niż migrantów przedwojennych
- wciąż ok. 20% korzystało ze zbiorowych form zakwaterowania
- prawie 40% uchodźców wydaje ponad 80% na swoje bieżące wydatki, a 23% ponad 90%
- dobra sytuacja wcześniejszych imigrantów

Migranci przedwojenni częściej dążą do osiedlania się w Polsce. Połowa uchodźców nie ma długoterminowych planów.

Plany pozostania w Polsce: większość imigrantów przedwojennych chce zostać na stałe, uchodźców jedynie ok. 20%. Połowa uchodźców nie ma planów

Plany a rodzina w PL: rodzina w Polsce zwiększa szanse na pozostanie imigrantów przedwojennych na stałe.

**NARODOWY
BANK POLSKI**